

עין משפט נר מצוה

יח:

הב"ב מודים בשנים שהפקידו אצל רועה בו'.
זפרק המפקיד (ב"מ

דף לו.): פריך דרנא אדרנא אהא דלמר ננא דנשתי כריכות הוה ליה למידק כו': **ש'מנ"ח** רועה ביניהם ומסתאך. אין זה כי ההוא דגול אחד מחמשה בני אדם דלמרי' מניה גזילה ציניהם

ומסתלק ופריך צ"פ המפקיד (שס.) ושקלי ליה כולה ואולי והלומר ר' אבא בר זבדא ספק הנוח למתלה לא יטול ואם נטל לא יחזיר ומפרש דמניה דקאמר גבי גזל היינו שנייה צידו או ציד צית דין עד שיתבצר של מי הוא אצל הכא לא חיישינן אי שקלי לה כולה ואולי דמיייר כשהפקידו^(א) לו שלא מדעמו ואינו מוטל עליו לשמור ולא הו^(ב) יא^(ג) צספק היותו ואי מסתלק דהכא בעי למימר שיחלוקו ציניהם הוי ממש כמו יא דרבי טרפון ואם רואה לומר מסתלק וכל דלסי גבר יא כריך לומר דהא דמדמי להא דר' טרפון לשנים שהפקידו אצל רועה הכי קאמר דכיון דהתם כל דלסי גבר ולא אמרינן ציה המוציא מחצירו עליו הראיה סברא הוה לתקן יא כמו כן

גבי כהן ^(ד) (שיחלוקו):

אקנוניי קא מקני ליה מקום בחצירו. ואפי' צלא קנין קא קני דגמר ומשעבד יא נפשיה אי נמי כמה פעמים הרועה פותח ונוטל כדלמר^(ה) תיזיל איחי ותמוד ומתפתח וצרשות צעל הצית קא ממוזיק: דהך

הוא והאי דאיכא דבעל הבית ואי כחוש מית דבעל הבית מית והאי דאיכא ו דכהן הוא אמר [רבי] אמי חזר בו ר' טרפון: ר"ע אומר המוציא מחבירו עליו הראיה: אמר רבי חייא יא משל דר' טרפון למה הדבר דומה לשנים שהפקידו אצל רועה שמניה רועה ביניהם ומסתלק ומשל דרבי עקיבא למה הדבר דומה לאחד שהפקיד אצל בעל הבית שהמוציא מחבירו עליו הראיה אלא במאי פליגי ר' עקיבא פליג בשנים שהפקידו אצל רועה שמניה רועה ומסתלק ור' טרפון פליג באחד שהפקיד אצל בעל הבית ^(א) אמר רבא ואיתימא רב פפא הכל מודים בשנים שהפקידו אצל רועה שמניה רועה ביניהם ומסתלק ובאחד שהפקיד אצל בעל הבית שהמוציא מחבירו עליו הראיה לא נחלקו אלא בחצר בעה"ב ורועה כהן יא רבי טרפון סבר אקנוניי קא מקני ליה בחצירו ^(א) יא ^(ב) וניחא ליה דליתעביד מצוה [בממוניה] והוה ליה כשנים שהפקידו אצל רועה שמניה רועה ביניהן ומסתלק ור"ע סבר כיון דאית ליה פסידא לא מקני ליה מידעם והוה ליה כאחד שהפקיד אצל בעל הבית שהמוציא מחבירו עליו

הראיה: **מתני'** ישתי יא רחיליו שלא ביכרו וילדו שני זכרים ^(א) שניהם לכהן זכר ונקבה הזכר לכהן שני זכרים ונקבה אחד לו ואחד לכהן רבי טרפון אומר הכהן בורר לו את היפה רבי עקיבא אומר המשמנין ביניהן והשני ירעה עד שיסתאב וחייב במתנות רבי יוסי פומר מת אחד מהן רבי טרפון אומר יחלוקו ר' עקיבא אומר המוציא מחבירו עליו הראיה ישתי נקבות וזכר או שני זכרים ושתי נקבות אין כאן לכהן כלום האחת ביכרה ואחת לא ביכרה ^(א) וילדה שני זכרים אחד לו ואחד לכהן ר' טרפון אומר הכהן בורר את היפה ר' עקיבא אומר משמנין ביניהן והשני ירעה עד שיסתאב וחייב במתנות רבי יוסי פומר שרבי ^(א) יוסי אומר כל שחליפיו ביד כהן פטור מן המתנות ורבי מאיר מחייב מת אחד מהן ר' טרפון אומר יחלוקו ר' עקיבא אומר המוציא מחבירו עליו הראיה זכר ונקבה אין כאן לכהן כלום: **גמ'** צריכא דאי אשמועינן קמיייתא בההיא קאמר ר' עקיבא יא דתרי מחדא אבל ^(א) רחיליו שלא ביכרו דתרי מחדא וחד מחדא אימא מודי ליה לר' טרפון דהך דילידא חד שביח טפי ואי אשמועינן הא בהא קאמר רבי עקיבא דתרווייהו לא ביכרו אבל אחת ביכרה ואחת שלא ביכרה וילדו שני זכרים אימא מודי ליה לר' טרפון דהך

שילדה שני זכרים ^[א]. התם קאמר ר"ע כהן נוטל כחוש: **משום דסרי מחדא**. רחל נפקו ומספקא **אצל שני רחלים**. שילדו שני זכרים ונקבה דמרי יא נפקו מחדא ומד מחדא: **אימא מודי ליה יא** וסך **דילידא חד שצית טפי**. **צצית מעולה:**

שהפקידו אצל בעה"ב והמוציא מחבירו ע"ה. להכי נקט שנים שהפקידו אצל רועה ואחד שהפקידו אצל בעה"ב שכן בני אדם ב' מפקידין בהמתן אצל רועה ואחד דרכו להפקיד אצל בעה"ב: בהא ב' רחילות שלא ביכרו בירוח שלא דחקו אחד והוא הבכור ואי ולימא אפי' לר' עקיבא יטול השמן הכהן: בהא ב' רחילות שלא ביכרו קאמר ר"ע דהכהן נוטל כחוש משום דתרווייהו לא ביכרו ומספקא לן איזו ילדה הכחוש אם זו שילדה זכר ונקבה אם זו שילדה זכר לבדו שצריך ראה ^(א) דהא לא בכירי שביח טפי ויטול הכהן הבריא צריכא דכחילהו פליג ר"ע:

הלוקח עובר פרתו פרק שני בכורות

כל שחליפיו כו'. אי אמרת בשלמא טעמא דרבי מאיר גבי ככור משום דנא עליו יא משני לדדין היינו דקנסיב ר' יוסי הש"ס^(א) דהואיל וחליפיו ציד כהן פטור דלינו יכול לומר אי ככור הוא כולו **דידי** הוא דהוי כמאן דוציגה לישראל אלא אי אמרת טעמא דר' מאיר משום שלא תשתכח תורת מתנות אמאי נקט רבי יוסי טעמא משום דחליפיו ציד כהן הא לר' מאיר נמי מה"ט לפטור^(א) אלא יא ודאי טעמא לאו משום שלא תשתכח תורת מתנות הוא יא: **אי שמן מים ודבנן הוא.** האי דמית דהא רבי טרפון אמר כהן צורך לו את היפה: **חזר צו רבי טרפון.** מקמייתא דלמר כהן צורך לו את היפה וסבר דלשנייה יא חלק בשנייה: **לשנים שהפקידו אצל רועה.** שתי צהמות ומתה האחת ואין ידוע של מי מתה: **שמות רועה.** צין ^(א) שניהם לחלקה ומסתלק דהכא ליכא למימר המוציא מחצירו ^(א) יא וממני' נמי דקאמר רבי טרפון ^[א]: יחלוקו כגון שאותו ספק ככור המי נמסר לרועה ואחי צעל הצית וכהן גבי רועה לליכא מוציא מחצירו דהא לא קאי צרשותא דחד מניייהו: **ומשל דרבי עקיבא לאחד שהפקיד אצל צעל הצית.** והגיחה צעדרו ומתה צהמה אחת צעדרו ואומר שלך מתה והלה אומר אחת מאותן שלך מתה המוציא מחצירו עליו הראיה וממני' נמי דמרע ליה ר' עקיבא לנחו של כהן כשישנן צרשות צעל הצית דהוי כהן מוציא מחצירו: **אלא במאי פליגי.** הואיל ולא צעד גוגא קמיתלרא ממני': **ר' עקיבא פליג בשנים שהפקידו אצל רועה.** צתמיה. הא ודאי ליכא למימר המוציא מחצירו עליו הראיה: **לא נחלקו אלא.** כגון שהככור חי עומד צחצר צעל הצית וכהן רועה כל צהמותיו של צעל הצית: **אקנוניי אקני ניה.** צעל הצית לכהן מקום צחצירו כדי שיזכה כהן צכורות כשיוולדו מיד דמיקני ליה צחצירו: **דניחא ליה לאינש דספעציד מלוזא צממוניה.** שיגדלו צכורותיו של כהן צחצירו והוה ליה חצר של שניהם והוי האי חצר כי רועה וכאילו שנים הפקידו אכלו הילכך חולקין דצרשות שניהם עומד: **פסידא.** יא היכא דליכא ספיקא מפסיד צעל הצית יא קיימא חצר צרשות כהן: **במתני' אחד לו.** שהרי היתה נקבה עמו ואיכא למימר נקבה יא^(א)ת מחלה: **משמנין ציניהן.** כהן נוטל כחוש: **יחלוקו.** דחזר צו ר' טרפון מקמייתא: **שני זכרים ושני נקבות אין כאן לכהן כלום.** דליכא למימר כל חדא ומדא ילדה זכר ונקבה וילא^(א)ת נקבה מחלה: **שחליפיו ציד כהן.** שהכהן נוטל אחת מן הספיקות פטור האחר מן הממתות דעשו את שאינו זוכה כחוכה: **זכר ונקבה אין כאן לכהן כלום.** דשמא אותה שלא ציכרה ילדה הנקבה ואותה שכבר ציכרה ילדה זכר: **גמ' קמייסא.** רחל

מילתא והמוציא מחצירו עליו הראיה: **אצל שני זכרים ונקבה דכהן צורך לו את דילידא חד שצית טפי.** **צצית מעולה:**

שהפקידו אצל רועה ואחד שהפקידו אצל בעה"ב שכן בני אדם ב' מפקידין בהמתן אצל רועה ואחד דרכו להפקיד אצל בעה"ב: בהא ב' רחילות שלא ביכרו קאמר ר"ע דהכהן נוטל כחוש משום דתרווייהו לא ביכרו ומספקא לן איזו ילדה הכחוש אם זו שילדה זכר ונקבה אם זו שילדה זכר לבדו שצריך ראה ^(א) דהא לא בכירי שביח טפי ויטול הכהן הבריא צריכא דכחילהו פליג ר"ע:

רבינו גרשום (המשך) וחולקין. כך האחד שהוא חי מנה ביניהן בין כהן לישראל הילכך חולקין: לאחד שהפקיד אצל בעל הבית צהמה אחת. וערבה הבית צהמה אחת. מהעדר הבית הוא לא של מפקיד והוא הדין המוציא מחבירו עליו הראיה: אלא במאי פליגי. הואיל ור' חייא אמר גזראין דברי זה ודברי זה ומכיר ראה לזה ולזה אלא במאי פליגי אמאי לא מרור אהדין וחלא שניהן שרים שהפקידו אצל רועה דהכי דינן ושיון נמי באחד שהפקיד אצל בעל הבית. ^(א) ר' עקיבא פליג בשנים שהפקידו אצל רועה. אפי"ג דאיכא למימר שרועה מניח ביניהם ומסתלק אפי' הכי קאמר ר' עקיבא שהמוציא מחברו עליו הראיה: ור' טרפון פליג באחד שהפקיד. כלומר דלא פליגי אלא הכל מודים בשנים ובאחד כו': הכל מודים בשנים שהפקידו אצל רועה. היינו אם מסר בעה"ב בהמתו שלא ביכרה לרועה דיש עליה נמי רשות כהן וילדה ב' זכרים ברשות הרועה ודאי יש דין שיחלוקו. ובאחד שהפקיד אצל בעה"ב כגון שביכרה בעה"ב והבהמה מסרה בעה"ב לרועה כהן: ר' טרפון סבר אקנוניי אקני ליה. בעה"ב לרועה כהן מקום בחצרו שיהיה בכורו שם וניחא ליה לבעה"ב דהיתעביד מצוה בחצרו שיגדל בכורו של כהן שם והוה ליה כשנים שהפקידו אצל רועה ב' הן הכהן ובעה"ב והחצר היא הרועה שיש לשריה רשות בה: שמיני גזילה ביניהן. הילכך יחלוקו: ור' עקיבא סבר כיון דאית ליה פסידא. לבעל הבית דוימנין דמית הבכור ואחי כהן ואמר לא בכור מית אלא חרא בהמה דידך מית ומשום הא חוששא לא מקני ליה מקום והוה ליה כהן אצל חצר כאחד

שהפקידו אצל בעה"ב והמוציא מחבירו ע"ה. להכי נקט שנים שהפקידו אצל רועה ואחד שהפקידו אצל בעה"ב שכן בניה אדם ב' מפקידין בהמתן אצל רועה ואחד דרכו להפקיד אצל בעה"ב: בהא ב' רחילות שלא ביכרו בירוח שלא דחקו אחד והוא הבכור ואי ולימא אפי' לר' עקיבא יטול השמן הכהן: בהא ב' רחילות שלא ביכרו קאמר ר"ע דהכהן נוטל כחוש משום דתרווייהו לא ביכרו ומספקא לן איזו ילדה הכחוש אם זו שילדה זכר ונקבה אם זו שילדה זכר לבדו שצריך ראה ^(א) דהא לא בכירי שביח טפי ויטול הכהן הבריא צריכא דכחילהו פליג ר"ע:

מסורת הש"ס

(א) צ"מ לו.: (ב) נלקמן מת. פסחים ד': צ"מ טע"א. (ג) נלקמן לה"ג. (ד) צ"ל מלמודא וגי' צ"ק לגמריה, (ה) אפשר דפותר עי' צ"ק. (ו) אותה אחת הנשאלת בין צ"ק. (ז) לר' טרפון צ"ק. (ח) אלא צ"ק. (ט) כספק צ"ק. (י) צ"מ מ"ו. (יא) גיטין ע"ג.

הנהגות הב"ח

(א) גבי צחצור דניחא ליה: (ב) שם נמשנה שני זכרים גזרין שניהם: (ג) שם לא ציכרה וילדו כו' ר' מאיר פל"ג ואחר ו' נמחק: (ד) גבי' אצל רחלים כהן שלא ציכרו: (ה) רש"י ד"ה שמתה וכו' מחצירו עליו הראיה וממני': (ו) ר"ה דהך דילידא חד:

מוסף רש"י

בשנים שהפקידו אצל רועה. זה עולה אחד וזה שנים, זה אומר שנים של זה אומר שנים של (ב"מ ד"ז). כל שנים של (ב"מ ד"ז). כגון שחליפיו ביד כהן. כגון האל ספק ככור שספקן טעל את אחיו, פטור ישאל מן הממתות דזרעו ונחלים וקניה, דעשו שאלו וזה מוסד (קמחן ד"ה).

רבינו גרשום (המשך)

וחולקין. כך האחד שהוא חי מנה ביניהן בין כהן לישראל הילכך חולקין: לאחד שהפקיד אצל בעל הבית צהמה אחת. וערבה הבית צהמה אחת. מהעדר הבית הוא לא של מפקיד והוא הדין המוציא מחבירו עליו הראיה: אלא במאי פליגי. הואיל ור' חייא אמר גזראין דברי זה ודברי זה ומכיר ראה לזה ולזה אלא במאי פליגי אמאי לא מרור אהדין וחלא שניהן שרים שהפקידו אצל רועה דהכי דינן ושיון נמי באחד שהפקיד אצל בעל הבית. ^(א) ר' עקיבא פליג בשנים שהפקידו אצל רועה. אפי"ג דאיכא למימר שרועה מניח ביניהם ומסתלק אפי' הכי קאמר ר' עקיבא שהמוציא מחברו עליו הראיה: ור' טרפון פליג באחד שהפקיד. כלומר דלא פליגי אלא הכל מודים בשנים ובאחד כו': הכל מודים בשנים שהפקידו אצל רועה. היינו אם מסר בעה"ב בהמתו שלא ביכרה לרועה דיש עליה נמי רשות כהן וילדה ב' זכרים ברשות הרועה ודאי יש דין שיחלוקו. ובאחד שהפקיד אצל בעה"ב כגון שביכרה בעה"ב והבהמה מסרה בעה"ב לרועה כהן: ר' טרפון סבר אקנוניי אקני ליה. בעה"ב לרועה כהן מקום בחצרו שיהיה בכורו שם וניחא ליה לבעה"ב דהיתעביד מצוה בחצרו שיגדל בכורו של כהן שם והוה ליה כשנים שהפקידו אצל רועה ב' הן הכהן ובעה"ב והחצר היא הרועה שיש לשריה רשות בה: שמיני גזילה ביניהן. הילכך יחלוקו: ור' עקיבא סבר כיון דאית ליה פסידא. לבעל הבית דוימנין דמית הבכור ואחי כהן ואמר לא בכור מית אלא חרא בהמה דידך מית ומשום הא חוששא לא מקני ליה מקום והוה ליה כהן אצל חצר כאחד

^[א] נראה דצ"ל אצל אחת ציכרה ואחת לא ציכרה דהא דלא ציכר שנים טפי וירא^(א) יטול הכהן הבריא צריכא וכו'.

מסורת הש"ס

א) [נתקמן מז:ז]. ב) כבוד לזכרים ולא לרחמים והנה אחריו כבוד לרחמים ולא לזהר כו' ז"ק. ג) ויוקרא א, ד) ויוקרא יו, ה) כאן הס"ד ואח"כ מה"ד יכול אפי' יא' אחר כו' דרך רחם הס"ד אח"כ דיה' ת"ל כבוד דמשמע כו' ז"ק. ו) דרך. ז"ק. ו) נ"ל לפני ד"ה נכורין, ח) ז"ק מ"ו. ז"ק. ט) כבוד דקרא. ז"ק. י) ז"ק מ"ו. ז"ק. יא) איידי לקמיה ז"ק. יב) כסא דלמרינן ז"ק. יג) ונ"ע חס' נגטינן ט. ד"ה עגלא טו', יד) כמו בעגלא. ז"ק. טו) לא לפרש כלל הצריך לפרט קא אמא אלא לפרושי פרט הצריך לכלל דקמיה כו'. ז"ק. טז) כבוד לוולדות. ז"ק.

→

תורה אור השלם

1. קדש כל בל כבוד פטר כל רחם בבני ישראל באדם ובבהמה לי הוא:

שמות יג ב
2. כל החבור אשר יקלד בבקרך ובצאנך חוקר תקדש לך אֶלְעִדךָ לא תגד בבכר שורך ולא תבד בבקר צאנך:

דברים טו יט
3. והעדרת כל פטר רחם לך וכל פטר שגר בהמה אשר ירדה לך החֲרָם לך: שמות יג יב

→

הנהגות הב"ח

א) בפשטה הראשון משום שאינו פטר רחם והינו משום שקדמו: ב) ישי' ד"ה יואל דופן כבוד שאל דין דופן היה כבוד ולולדות ולא לרחמים והבא אחריו הנוול אחריו דרך הרחם היה כבוד לרחמים ולא לולדות שכבר יא' ויד' אחר קודם לו: ג) ד"ה א' כבוד וכו' דאינו כבוד לולדות ולרחמים: ד) ד"ה כבוד וכו' כי יין וכו' חמור או שור או גס וכו' אי לרחמים אע"כ דלא לולדות כגון זכר שאל:

→

מוסף רש"י

מכלל הצריך לפרט. ללמוד כלל מן הפרט (חזקוני)

הדרן ע"ך הלוקח עובר חבור

→

רבינו גרשום

יוצא דופן שלא יצא דרך הרחם משום אלא כגון שקרעוהו ויצא מן הצד או כדאמרין בבהמה המוקשה שנגממו כחלי בית הרחם והדר יצא: והבא אחריו. דרך הרחם כגון שחור והבריא הרחם והיה בקודם גמום ואחר יצא זה מרחם (גמום): שלם: שניהם ירעו כו'. משום דיוצא דופן היה כבוד ללידה. והבא אחריו היה כבוד לרחמים. רבי עקיבא אמר שניהם כו': כבוד לדבר אחד. או ללידה או לרחמים היו כבוד ואע"כ דלא היו לכל מילי בכור. דלחלת מילי צריך למיהוי בכור ללידה ולרחמים ולזכרים רבי עקיבא פשיטא ליה. דבכור לדבר אחד. כלומר דאי חסר אחד מהני חלת לא היה בכור: כל בכור. היינו כלל דמשמע כל בכור או זכר או נקבה ת"ל זכר ודיינו פרט למעוטי נקבה:

יכול אפילו יצתה. נקבה לפניו דרך רחם דאכתי היו בכור לזכרים: ת"ל פטר רחם. דבעינן נמי בכור לרחמים: אי פטר רחם. היינו פטר וכלל דליבא למשמע מינה אלא לרחמים: יכול אפי' יצא אחר יוצא דופן נקבה ת"ל בכור. דהיינו פטר [כלל] ולכל מילי

הלוקח עובר פרתו

מתני' יואל דופן. ט כבוד שאל דרך דופן טו הנה אחריו כבור (לזכרים ולא) לרחמים ולא ללידה שכבר יא' אחר קודם לו: **שניהם ירעו כו'.** דספק כבור הן דמספקא לר' טרפון כבור לדבר אחד אי הוי כבור אי לא הוי כבור: **גב'.** מכלל הצריך לפרט. שהכלל צריך שיהא הפרט

עמו: **מפרט הצריך לכלל יש שהפרט צריך שיהא הכלל עמו:** יליד קדש לי כו'. הך רישא לאו פירושא דכלל הצריך לפרט הוא אלא מניעתא וסיפא: **כל כבור.** כלל אפי' נקבות ת"ל א זכר אשר יולד צנקהך וצלאנך הזכר זהו כלל ופרט השנוי במדה ראשונה של שלש עשרה מדות שהפרט בא למעט את הכלל ממשמעו ולהעמידו על הפרט ואין צבכלל אלא מה שצפרט שהרי זה דומה לכלל ופרט השנוי אצל מדה ראשונה מן ההמהה כלל מן הבקר ומן האלן פרט אין צבכלל אלא מה שצפרט: אי. כבור זכר יכול אפי' יצתה נקבה לפניו דרך רחם דהכי משמע כבור זכר כבור לזכרים שלא קדמו זכר אחר הוי כבור ואע"ג דאינו כבור א) ללידה ולרחמים: ב) **פטר רחם.** ו איטריך הא' פרט לפרושי דלא מיקרי כבור עד דהוי כבור לרחמים משום דלא הוה ידעינן ו מאי משמעותא דכללא. ולא דמי לכלל ופרט דאהני פרט למעוטי כללא ולא לפרושי משמעותא כגון רישא דברייתא כבור יכול אפי' נקבה ת"ל זכר היינו כלל ופרט גמור דלא איטריך לפרושי היכי דמי כבור דהא הנקבה כבור לכל מיני היא אלא למעוטי דלא מימא אף הנקבות קדושות צבכורה. ודכוותה בשמיטת חולין (דף פח:) וכסהו צעפרי') קרי ליה כלל הצריך לפרט משום

דמרי גוויי כסוי הוי כגון כפיית כלי עליו ועוד יש כסוי דצבר המתפזר כגון עפר וכיוצא בו לכך נאמר עפר למעוטי כסוי דבר שלם ולא דיינינן ליה צבכלל ופרט גמור דנמשעט נמי שחיקת אבנים והגיר והזרינן): **כבור.** דמשמע כבור לכל מילי צעינן והיינו פרט הצריך לכלל דזכר ופטר רחם שהוא פרט צריכין לצבור שאילו לא נאמר כבור הייתי אומר אע"פ שאינו כבור יקדש. ורוב פרטות שבתורה אינן צריכין לכללות שעמהן כגון (ויקרא ה) מן הבקר ומן האלן לא היו צריכין שיכתב מן ההמה (ו) כי וכו' יתן איש אל רעהו חמור וכו' או שה (שמות כג) אינן צריכין לוכל בהמה אלא שאל להיות מוסף על הפרט. כלל הצריך לפרט שאין אתה יכול להבין ו מהו אומר עד שיצוא הפרט לפרשו כגון כבור זכר יכול אפי' יצתה נקבה לפניו דכבור שהוא כלל לא ידענא כבור למאי קאמר אי לזכרים אע"כ דלא לרחמים כגון הא' אי לרחמים ולא לזכרים כגון זכר שאל ט פטר רחם אחר יואל דופן אי נמי עד דהוי כבור לרחמים ולולדות: רישא לא נסיב לה **תלמודא כבור.** מניעתא קרי רישא דקמני יכול אפי' יצתה נקבה לפניו ת"ל פטר רחם מדלא נסיב לה תלמודא ת"ל כבור דמשמע כבור לכל מילי אלאמה לא מישמעת ליה דכבור לכל מילי משמע ולהכי לא נקביה דלא ו מיעוט הא' מיניה דכיון דלא יא' זכר לפניו כבור קרינא יא' דכבור לזכרים הוא אלמה ס"ל כבור דקרא כבור לדבר אחד הוא יא הוי משמע: א) **יכול אפי' יא' אחר יואל דופן.** והוא יא' דרך רחם: וסיפא נסיב לה **תלמודא כבור.** אלמא כבור דכתב בקרא לכל מילי משמע דכבור לדבר אחד כגון הא' דהוי כבור לרחמים יא) (ולזכרים) אלא דלא הוי כבור לוולדות לא הוי כבור: **לעולם כבור לדבר אחד לא הוי כבור.** כלומרט) יין דקרא לכל מילי משמע והא' דלא נסיב תלמודא כבור צרישא: ב) **ק אי זכר יכול אפי' יא' דרך דופן ת"ל פטר רחם.** דהשתא לא מני יין תלמודא נסיב כבור למעוטי להאי דהא כבור לכל דבר הוא דהא לא קדמו אחר בעולם להכי נקט פטר רחם וממילא טו) (נמי) אימעטי נמי יצתה נקבה לפניו מפטר רחם: **רבינא אמר כבור לדבר אחד הוי כבור.** כלומר יין [כבור] דקרא אפי' לדבר אחד משמע וסיפא דנסיב תלמודא כבור למעוטי יא' אחר יואל דופן לא ממשמעות דקרא נפקא דקרא יין משמע כבור לדבר אחד אלא מריצויא דקרא: **דאי ס"ד כו' כבור דכנס רחמנא.** דמשמע שיהא כבור במקנת למה לי לכתוב פטר רחם זכר תקדיש ולישמוק:

דאי

יכול אפילו יצתה. נקבה לפניו דרך רחם דאכתי היו בכור לזכרים: ת"ל פטר רחם. דבעינן נמי בכור לרחמים: אי פטר רחם. היינו פטר וכלל דליבא למשמע מינה אלא לרחמים: יכול אפי' יצא אחר יוצא דופן נקבה ת"ל בכור. דהיינו פטר [כלל] ולכל מילי

פרק שני בכורות

יט.

דהך שאל ביברה שביח מפי. והכי נמי יט) צפ"ק דתמורה (דף ח:) מר זוטרא איקלע צי רב אשי טו חמדי לקמיה צשרא אמרו ליה לטעום מר דמזרי יא' משום דצוכרא הוא ועגלא תילתא יט לאו היינו שלישי לצטן דכפירש"י ט כדאמרין סנהדרין (דף פה:) עבדי גס ליה

עגלא תילתא אלא דתילתא לשון חשיבות

כמו ושלישים על כולו (שמות יד ט):

ביצד קדש יי בץ בכור. פי' צקונט' שזהו כלל ופרט דכבור כלל

זכר פרט ואין צבכלל אלא מה שצפרט והך רישא לאו פירושא דכלל צריך לפרט הוא אלא מניעתא וסיפא דקמני אי זכר יכול אפי' יצתה נקבה לפניו ת"ל פטר רחם וזה לא פטר יין תחלת רחם והיינו כלל הצריך לפרט שאין אתה יכול להבין מה הכלל אומר עד שיצוא הפרט ופירשו לפי שיש לפרש כבור לכמה דדנין כבור לכל הוולדות או כבור לרחמים אע"פ שאינו כבור לוולדות כגון שאל דרך רחם אחר יואל דופן או כבור לזכרים אע"פ שיצתה נקבה לפניו דרך רחם בא הפרט ופירש שאינו קרוי כבור אא"כ הוא כבור לרחמים שפטר ופתח את הרחם וכיוצא צו שאינו צפ' כסוי הדם (חולין פח:) אכל וקסוה צעפר יכול יקסוה באנן או יכפה עליו הכלי ת"ל צעפר אין לי אלא עפר מנין לדבות חרסית ועורת של פשתן כו' ת"ל וקסוה ומקשינן ואימא וקסוה כלל צעפר פרט כלל ופרט אין צבכלל אלא מה שצפרט ומשנינן משום דהוה ליה כלל הצריך לפרט ואין דנין אותו צבכלל ופרט לפי שיש לפרש כסוי צשני דרכים אחד דצבר הקס כגון אפן או כלי ואחד דצבר הדק לבן כחצ צעפר ופירש

וקסוה דצבר דק הנצבל צו ומקסוה הכתוב מדבר ע"כ לשון הקוגטרס והשתא פירושו יתכן לפי דברי רבינא דבסמוך דלמר כבור לדבר אחד הוי כבור אצל במסקנא דשמעמין אמרי' דמחוררתא כחצי דלמר כבור לדבר אחד לא הוי כבור ולאציי לא הוי יין כלל צריך לפרט לכל דבר דאי אפשר לפרש כבור אלא יין לנד אחד ומיהו יש לפרש לאציי דאי לאו פרט הוה אמיתא דאפי' יואל דופן הוא כבור כיון דהוי כבור לוולדות ואע"כ דלא הוי כבור לרחמים ור"י מפרש יין לאציי כבור ופטר רחם תרזויהו כלל ותרוזויהו פרט ותרוזויהו צריכי להדדי וצבל אחד אתה מוצא כלל הצריך לפרט ופרט צריך לכלל שכל אחד אותם דבר אחד ומפרש דבר אחד דכבור משמע אפי' יואל דופן ופטר רחם ממעיט ליה ופטר רחם משמע אפי' יא' אחר יואל דופן וכבור ממעיט ליה ור"ת מפרש דנין הכא וצין צחולין (שס) הוי צבכלל ופרט גמור ט דעגלנא דכבור משמע צין הכי וצין הכי ואימא פרטא למעוטי וכן וקסוה משמע צין כסוי כלי צין כסוי עפר מה שירצה ופרטא משמע עפר דוקא ומה שתלמודא חשבו שם כלל הצריך לפרט לאו אכפיית הכלי דהיהא צרייתא קאי אלא אדרשא אחרית' דדריש התם צריש פירקין (דף פג:) צבי"ת דצעפר דצריך שיתן עפר מלמטה ועפר מלמעלה דמוכסהו לא שמעי' למטה אלא למעלה ולא משום הפרט יין חושב שם כלל הצריך לפרט אלא משום י"מורא דצי"ת דכמיצא צפרט ובהך שמעמין יט) לפרושי פרט הצריך לכלל קא אמא דקמני צסיפא אי פטר רחם יכול אפי' יא' אחר יואל דופן ת"ל כבור דכפי' צקונטרס ואע"ג דקמני מכלל הצריך לפרט ומפטר הצריך לכלל כינד דמשמע דאתא נמי לפרושי כלל הצריך לפרט עיקר מילתא לא נקטיה אלא משום פרט הצריך לכלל: **רישא צא קנסיב יייה תלמודא בכור אלאא** בכור דלדבר אחד הוי בכור. משמע דכיון דבכור לדבר אחד הוי כבור הוה מחייבין אפי' יצתה נקבה לפניו אי לאו פטר רחם ותימה דרבי טרפון דמספקא ליה היה לו לחייב ט מספק כמו יואל דופן ויואל אחריו דלא ממעט יואל דופן מפטר רחם וי"ל דניהי דלא מסתבר ליה למעוטי יואל דופן מפטר רחם משום דהוי יא' ט [וצבכל וולדות] צין לזכרים צין לנקבות לכל הפחות אמא למעוטי היכא דיצתה נקבה לפניו דאי לאו הכי פטר רחם דכתב רחמנא למה לי:

הדרן ע"ך הלוקח עובר פרתו

ייעולם כבור לדבר אחד. דמחוסר לדבר אחד בלבד הוי בכור כדדייקינן מעיקרא ברישא: וסיפא. דמשמע לך דלכל מילי בעי בכור חריץ הכי וחכי קאמר אי ס"ד יצא אחר יוצא דופן זכר קדוש כבור דכתיב ורחמא לי:

עין משפט ונר מצוה

נז א מיי פ"ב מהלכות בכורות הל' ד [וסיף] מהלכות בכורים הל' טזו טוסי"ע י"ד מימן שטו ספקי 3:

→

שיטה מקובצת

א) לרבר עי' בחוסי' (דף מז ע"ג): ב) אלמא דבכור לרבר: ג) יוצא דרך דופן: ד) דופן דהוי כבור לזכרים וללידה ולא כבור לרחם והבא אחריו ויד' שיליה אחריו כדרכה דרך רחם דהוי כבור לרחם ולא לזכרים וללידה וחיותות לזכרים ולא נמוק: ט) ת"ל הזכר אשר: ו) רחם צי"א בספרים כ"י ת"ל פטר רחם וזה לא פטר את הרחם בתחלה ככ"ט ככתוב בחוסי' עד הבעל בו ומסכוה הכתוב מדבר אי פטר רחם זכר ולא נאמר כבור דמשמע כבור לכל מילי כו' ככתוב ברפוט עד להיות מוסף על הפרט יכול אפי' יצא זכר. [תי' מוכתבא אפשר ליש [ומקנא]: ב) ידעינן הא' ומשמעותא: ט) הבהמה וכן כי יתן: ט) לרבינן מה הכלל אומר עד שכב הפרט: ז) דלא מימעט הא': יא) קרינא ליה דהא בכור: יב) חיותא הוי נמוק: יג) חיותא ולזכרים נמוק: יד) כלומר בכור: טו) מצוי נסיב תלמודא: טז) חיותא נמי נמוק: יז) כלומר בכור דקרא: יח) דקרא נמי משמע: יט) נמי אמרי' בפ"ק: טן) אשי חיותא לקמיה: לא) חיותא משום י"ש: לב) חילתא ט"א ליכול מר דמברי משום דבכורא עגלא (יחיותא) [חילתא] לאו: לב) עברי להו דמברי חיותא לי' ל"ש: לד) וזה לא פטר תחלה את הרחם: לפ) הוי הא' כלל הצריך לפרט לכל דבר ט"א דלדבריו אי אפשר: טן) אלא בצד אחד: טן) מפרש דלאכי בכור: טן) חושבו שם: טן) ובהך שמעמין ט"א ובריותא דשמעתי לפרושי: טן) לחיוב נמי יצאת נקבה לפניו מספק: לא) דהוי בכור לוולדות כיון:

→

רבינו גרשום (המשך)

בעינן כבור והאי לא הוי כבור ללידה: רישא לא קא נסיב לה בכור. לכל מילי דהיינו רישא אי זכר וכו' ת"ל פטר רחם כלומר מדלא קאמר ת"ל כבור משמע דסבירא ליה דאצי"ג יוצא אחר יואל דופן נקבה הוי כבור הואיל והוי כבור ליחמים ולזכר אלמא דבכור לדבר אחד הוי בכור: ואע"כ דלחריץ מילי הוי בכור כיון דמחוסר אחד קרי ליה בכור לדבר אחד: סיפא אי נסיב בכור. היינו סיפא אי פטר רחם אימא דלכל מילי בעי בכור. וקשיא רישא לסיפא: לעולם כו'. ורישא חריץ הכי אי זכר יכול אפילו יצא דרך דופן הוא עצמו הכבור ת"ל פטר רחם וזה אינו פטר רחם. ונעבישו כיון דלא תני יכול אפילו יצאה נקבה לפניו דרך רחם ת"ל פטר רחם דליקין מינה הא יצאה נקבה לפניו דרך דופן יכול אפילו הכי הוי בכור אלא תני יכול אפילו יצא דרך דופן דליבא למידק מינה הא יצאה נקבה לפניו דרך דופן דלא קא מייירי בנקבה כלל א) ש"מ דבכור לכל מילי בעי כמו סיפא: רבינא אמר

ייעולם כבור לדבר אחד. דמחוסר לדבר אחד בלבד הוי בכור כדדייקינן מעיקרא ברישא: וסיפא. דמשמע לך דלכל מילי בעי בכור חריץ הכי וחכי קאמר אי ס"ד יצא אחר יוצא דופן זכר קדוש כבור דכתיב ורחמא לי:

^[1] אולי צ"ל ויפיר י"ד דכבור לכל מילי בעי כמו סיפא:

מסורת הש"ס

א) אכל אמרו סימן ז"ק,
ב) ז"ל דטניף, ג) נלקמן אלא,
ד) ז"ק מ"ו, ה) ז"ק מ"ו,
ו) ז"ל דטניף, ז) היכל דלא
ח) בתוך ששה ז"ק,
ט) נרות ד', י) טעמא שלא
יפתן לכסן ז"ק, יא) מדמסתר
ז"ק, יב) ע"י רש"א, יג) ע"ש
גממלא וי"ע,

ⓘ

הגהות הב"ח

א) גמ' ואני איני אומר כן:

ⓘ

רבינו גרשום

אלא מחוורתא כרי, ברובא דלא תלי במעשה. כגון הריס ודיליות דמעצמן חזו הכי: אבל רובא דתלי במעשה, באחור לא אזלי בתר רובא אלא חיישי למיעוט מאי מעשה בשבטא אם עלה עליה זכר אי לא: כפרה, דבת שלש ודאי לכהן: עד כאן דברי ר' ישמעאל. היינו כמו דברי ר' ישמעאל: עו שיטתא בת ששה, חודשים יולדת בתוך שנתה דטינוף הוי בחודש שבועי ומתעברת לטוף שבועי וטובנת [ח'] חודשים ויולדת לטוף שנתה וטינוף פוטרי מבכריה: אני לא באתי לידי מדה זו. דאני יודע אם מטנפת בסוף ששה אם לא: אלא כל שידוע כן ואת ספק ר' עקיבא תמידי שהוא נוהג ספק בכל אפילו בת שנתה: ר' ישמעאל סבר טינוף אינו פטור. ומשום ה"ק ודאי לכהן דלא יולד עדיין ואפילו אם טינפה קודם לא נפטרה בכך: ר' ישמעאל סבר [אין חוששין לטינוף]. כיון דלא חזינא אין חוששין לטינוף הואיל דבתוך שנתה יולדת דתחת' לא עברה: וחאמר רבא מחוורתא [ר'] ישמעאל כר"מ סבירא ליה דחייש למיעוט. אפילו היכא דליתיה קמן דלא חזינא הכא גמי נחוש לטינוף אציג דלא חזינא: כי חייש לחומרה. לחייבה בבכורה. דמיעוט בהמה אין יולדת בתוך שנתה והך גמי אימר לא יולד ומיחייבה בבכורה. אבל הכא אם חייש למיעוט דטנפו היינו קולא ופטור מן הבכורה: ואני אין אני אומר כן. מפרש הברייתא כגון אמר מר: מאי איכא בין גמריה לסבריה? אלא אמרו היינו גמריה מה שלמד מרבו. סבריה היינו ואני איני אומר כן. ולדברי שניהם משמע דטנוף פטור: כגון שטינפה בסוף ששה. חודשים שנולדה כשמתחיל חדש השבועי: ואיכא ביניהו דזעירי דאמר. דטינוף ל' יום הוי: לגמריה. שלא נאמר בה יולדת בתוך שנתה משמע שיום ראשון בתחלת שנה שניה יולדת: אית ליה דזעירי. דל' יום שלמים מטנפת ומתעברת ה' חודשים שלמים (שבט) שהוא עבור בהמה דקה נמצא יולדת יום אחד בשנה שניה: לסבריה דאמר. יולדת בתוך שנתה

רובא דהני צמעשה. כגון עיבור הבהמה דתלי צהרצעה ואיכא למיתש שמא לא עלה עליה זכר הילכך ספק: **ואני איני אומר כן**. איני חולק עליך בלשון שמועתי אלא בלשון אחר. ולקמן מפרש מאי איכא בין סבריה לגמרייה: **צמאי קמיפלגי ר' ישמעאל**. וגמריה דר' יהושע דקתני **אכל** אמרו: **י' צטינוף פטור פליגי**. **דרכי** ישמעאל דמשוי ליה ודאי בכור **סבר** דאי גמי טניף בתוך שנתה לא מיפטרל: **לחומרא**. כגון גבי רישא דשמעתא דאי הוה אזלינן בתר רובא הוה משוינן ליה פשוט ודאי **י' (דהא)** מכאן **י'** ואילך **י' (הוה)** הילכך חייש למיעוט לחומרא ומשוי ליה ספק אכל הכא אי חייש למיעוט קולא הוא דאפילו **נת שנתה** משוי ליה ספק: **גמריה**. **אכל** אמרו **י'** ואילך **י' (אית ליה דזעירי): צכריה**. ואני איני אומר כן **כו': דטינוף י' בסוף ששה**. שראינוה שהתחילה לטנף בתחלת חדש שציעי: **אין טינוף פחות מל' יום**. דאינה מקבלת זכר עד ל' יום: **גמריה**. **דלא** **י'** **ידיעין** שטינפה נת ששה אדר' ישמעאל פליג דאמר **נת** שנתה ודאי לכהן וקא"ל איזו אפילו ילדה בתוך שנתה ספק דלמא טניף בתוך ג' חדשים או ד' משנולדה וחזרה וילדה בתוך שנתה והיכא דחזינן דלא טניף **י'** עד סוף ששה וטיניפה בסוף ששה כדאמר רבי יהושע צכצריה ההוא בכור מעליא הוא דההוא טינוף לאו טינוף גמור הוא דאם טינוף היה לא היה ילדה בתוך שנתה עד יום אחד בשנה שניה דטינוף הוי כל חדש שציעי כזעירי וי' חדשים **י'** מי העיבור היה כלתה שנתה ולא תלד עד למחר דכל חדשי עיבור צעיןן שלמים ואחר כך יולדת למחר כדאמריןן במסכת נדה (נח: ויתן ה' לה הריון) **י'** בגימט' רע"א וי' חדשים של ל' יום הוו ר"ע ימים וציוס רע"א כחצ קרא דיולדת: **לפצריה**. ואף על גב דחזינא דלא טניף עד סוף ששה גמי ספיקא הוא דלית ליה דזעירי: לגמריה

רובא דהני צמעשה. כגון עיבור הבהמה דתלי צהרצעה ואיכא למיתש שמא לא עלה עליה זכר הילכך ספק: **ואני איני אומר כן**. איני חולק עליך בלשון שמועתי אלא בלשון אחר. ולקמן מפרש מאי איכא בין סבריה לגמרייה: **צמאי קמיפלגי ר' ישמעאל**. וגמריה דר' יהושע דקתני

מחוורתא ר' ישמעאל כרבי מאיר סבירא ליה דחייש למיעוטא רבינא אמר אפילו תיבא רבנן כי אזלי רבנן בתר רובא ברובא דלא תלי במעשה אבל רובא דתלי במעשה לא ת"ר עז בת שנתה ודאי לכהן מיכן ולהלן ספק רחל בת שתיים ודאי לכהן מיכן ולהלן ספק פרה בת שלש ודאי לכהן מיכן ולהלן ספק חמורה כפרה ר' יוסי ברבי יהודה אומר חמורה בת ארבע שנים עד כאן דברי רבי ישמעאל כשנאמרו דברים לפני רבי יהושע אמר להן צאו אמרו לו **י'** לר' ישמעאל טעית אילו בוולד בלבד הבהמה נפטרת היה כדברין **י'** (אלא) *סימן הוולד בבמהה דקה טינוף ובגסה שליא ובאשה שפיר ושליא ואני **י'** **י'** אין אני אומר כן אלא עז שטינפה בת ששה יולדת בתוך שנתה רחל שטינפה בת שנתה יולדת בתוך שתיים אמר ר' עקיבא אני לא באתי לידי מדה זו אלא כל שידוע שביכרה אין כאן לכהן כלום וכל שלא ביכרה הרי זו לכהן ספק יאכל במומו לבעלים במאי קמיפלגי ר' ישמעאל ור' יהושע ליבא בטינוף פוטר קמיפלגי רבי ישמעאל סבר טינוף אינו פוטר ורבי יהושע סבר טינוף פוטר אי דחזינן **י'** דטינוף דכולי עלמא לא פליגי דטינוף פוטר והבא בחוששין לטינוף קא מיפלגי רבי ישמעאל סבר אין חוששין לטינוף ור' יהושע סבר חוששין לטינוף ולא חייש והאמר רבא מחוורתא רבי ישמעאל כר"מ ס"ל דחייש למיעוט כי חייש לחומרא לקולא לא חייש ואיבעית אימא בין לקולא בין לחומרא חייש והבא במטנפת וחוזרת ויולדת בתוך שנתה קמיפלגי דרבי ישמעאל סבר מטנפת אינה חוזרת ויולדת בתוך שנתה והא מדאוליד ודאי לא מניף ור' יהושע סבר מטנפת חוזרת ויולדת בתוך שנתה ואני איני אומר כן אלא עז שטינפה בת ששה יולדת תוך שנתה רחל שטינפה בת שנתה יולדת בתוך שתיים מאי איכא בין גמריה לסבריה **י'** שטינפה בסוף ששה ואיכא ביניהו דזעירי דאמר זעירי **י'** אין טינוף פחות משלשים יום לגמריה אית ליה דזעירי לסבריה לית ליה דזעירי ואיבעית אימא דכולי עלמא אית להו דזעירי והבא ביולדת למקומטעין קמיפלגי לגמריה

יולדת בתוך שנתה ואני איני אומר כן אלא עז שטינפה בת ששה יולדת תוך שנתה רחל שטינפה בת שנתה יולדת בתוך שתיים מאי איכא בין גמריה לסבריה **י'** שטינפה בסוף ששה ואיכא ביניהו דזעירי דאמר זעירי **י'** אין טינוף פחות משלשים יום לגמריה אית ליה דזעירי לסבריה לית ליה דזעירי ואיבעית אימא דכולי עלמא אית להו דזעירי והבא ביולדת למקומטעין קמיפלגי לגמריה

הולכין צממון אחר הרוב כדפי' לעיל וי"ל דגזר חמורה אטו צהמה טהורה: **ואיבעית אימא בין אָקוּאָא בין לחומרא** חייש. מעיקרא גמי דהוה צעי למימר י' לקולא לא חייש משמע דהיינו לר' ישמעאל אכל לר"מ צכ"מ חייש ומכ"מ אין לדקדק מכאן דהא דר"מ חייש למיעוטא היינו מדאורייתא מדחייש הכא אפילו להקל דהיינו **י'** שלא י' נותנו לכהן דלא אזלינן צממון אחר הרוב א"ג משום דאיכא רוב י' מתעצרות כשנגיעות לזמן הראויות להתעבר שמסייע למיעוט ובפ' אין מעמידין (ע"י דף נד:) גבי גבינת בית אונייקי אמר דר"מ חייש למיעוטא וגזר רובא אטו מיעוטא ולא גזר שאר מקומות אטו אותו מקום משמע דבאטו גמי **י'** לאו מדאורייתא אלא מדרבנן מטעם גזירה אטו מיעוטא ובפ"ק דחלוין (דף יב:) גמי דפרין לר"מ פסק וקדשים מאי איכא למימר דשרא רחמנא ולא קאמר צטר תאוו מאי איכא למימר דשרא רחמנא משמע דמדרבנן חייש למיעוטא ואפילו גזר בצטר תאוו בפסח וקדשים לא גזר דלא אפשר ואף על פי שלא יכלו להעמיד שם גזירתם העמידוהו היכא דאפשר ה"ג צדאורייתא היכא דאפשר י'א אפשר היכא דלא אפשר לצדוק לא אפשר דאם איתא דצדאורייתא אין חילוק בין אפשר ללא אפשר לא היה לחכמים לחוש ולגזור היכא דאפשר כיון שראו י' שום מקום שלא חשו כגון היכא דלא אפשר ומיהו היכא דחזקה מסכייעת למיעוט נראה דחייש ר"מ למיעוט מדאורייתא **י'** **י'** מדטסה גבי טינוק **י'** ועוד רואה להתיר צפרק כסיו הדס (חולין דף פו:) לשחוט אותו ואת בנו אחר שחיטת חרש שטות וקטן **י'** דאף על גב דאין רוב מעשיהן מקולקלין י"א וא"ת דצפרק הזהב (צ"מ דף נה:) גבי חמשה חומשין הן משמע דדמאי הוי מדרבנן אפילו לר"מ דקאמר עשו חיווק לצדיקים ולמה אינו טבל דאורייתא דסמוך מיעוט דאין מעשרים לחזקת טבל וי"ל דאין זה חזקה דלמלא כרבי אושעיא י' עבדה שהכניסה צמון (צרכות דף נב.) ועוד דאין להחזיק שום אדם ברשע צבציל מיעוט שאין מעשרין:
חננ

הלוקה בהמה פרק שלישי בכורות

ב.

מחוורתא רבי ישמעאל כר"מ ס"פ דחייש למיעוטא. ומטעם סמוך מיעוטא דאין מתעצרות לחזקה דחזוקת שלא ילדה ואיתרע ליה רובא אין לחושצו ודאי בכור דלא הוי אלא פלגא ופלגא כדאמר בר"פ צתרא דיצמות (דף קט.) ושם הארכתי והא דמטהרינן צספק טומאה צפרק כסוי הדס (חולין דף פו.) היינו משום דילפינן מסוטא י'א לטטר דצצר שאין צו דעת ליטאל ולהכי קאמר התם אם אמרו ספק טומאה לטטר יאמרו ספק איסור להיתר: **רבינא אמר אפילו תיבא** רבנן. תימה דלא משני הכי בר"פ צתרא דיצמות (דף קט.) ושם אמנתי' דלא תנשא ולא תמייצם עד שמדע שמתא מעוצרת) היא לרטה וי"ל דתשמיש דאדם לא חשיב תלי צמעשה כמו תשמיש דבהמה י'א דפעמיים דבהמה צריך להרציע כדאמר צהשוכר את הפועלים (צ"מ דף נב.) מותר להכניס כמכחול צשופרת: **ורבי יהושע סבר** חוששין למיניוף. וא"ת הא י'א קא מסקינן לקמן דרבי יהושע לא חייש למיעוטא כדדייק ממתני' דילתה מללה ר' יהושע אומר אינה חוששת וא"כ היכי חייש הכא למיעוטא דמטנפות ועוד דצכי האי גוונא דהכא אפילו ר"מ לא חייש כדאמר צריש פרק צתרא דיצמות (דף קט.): דהיכא דאיכא רובא וחזקה הוי המיעוט מיעוט דמיעוטא והכא איכא רובא דאין מטנפות וחזקה שהיא בחזקת שלא ילדה וי"ל דמ"מ לא הוי ודאי בכור י'א שניתן לכהן דאיכא חזקת ממונא דעדיפא והמוציא מחצירו עליו הראיה ואפילו לרב דאזיל צממונא אחר הרוב צהיהא דהמוכר שור לחצירו ונמצא נגחן (צ"ק דף מו.) היינו משום דאמר קיס לי צנפשא' שאני מן הרוב א"ג יש לחלק בין ממון שאין לו תובעין לממון שיש לו תובעין ומיהו היא קלת תימה דלענין ללקות צגזיח ועובדה ולענין ליקרב למזבח חשיב ודאי בכור דאזלינן בתר רובא וחזקה אחר הרוב דאזלינן בתר רובא ונראה למך דלהכי חיישינן למיעוט דמטנפות משום דרוב צהמות מתעצרות כשנגיעות לזמן שראויות להטעבר י'א צו (מתעצרות):

אָקוּאָא א חייש. ואפילו לכהן ינתן כיון דקרב למזבח י'א ומיהו גבי חמורה קשה דהוה לן להעמיד ממון ציד צעלים ולא ניזל צתר רובא דאפילו רב מודה הכא דאין

הולכין צממון אחר הרוב כדפי' לעיל וי"ל דגזר חמורה אטו צהמה טהורה: **ואיבעית אימא בין אָקוּאָא בין לחומרא** חייש. מעיקרא גמי דהוה צעי למימר י' לקולא לא חייש משמע דהיינו לר' ישמעאל אכל לר"מ צכ"מ חייש ומכ"מ אין לדקדק מכאן דהא דר"מ חייש למיעוטא היינו מדאורייתא מדחייש הכא אפילו להקל דהיינו **י'** שלא י' נותנו לכהן דלא אזלינן צממון אחר הרוב א"ג משום דאיכא רוב י' מתעצרות כשנגיעות לזמן הראויות להתעבר שמסייע למיעוט ובפ' אין מעמידין (ע"י דף נד:) גבי גבינת בית אונייקי אמר דר"מ חייש למיעוטא וגזר רובא אטו מיעוטא ולא גזר שאר מקומות אטו אותו מקום משמע דבאטו גמי **י'** לאו מדאורייתא אלא מדרבנן מטעם גזירה אטו מיעוטא ובפ"ק דחלוין (דף יב:) גמי דפרין לר"מ פסק וקדשים מאי איכא למימר דשרא רחמנא ולא קאמר צטר תאוו מאי איכא למימר דשרא רחמנא משמע דמדרבנן חייש למיעוטא ואפילו גזר בצטר תאוו בפסח וקדשים לא גזר דלא אפשר ואף על פי שלא יכלו להעמיד שם גזירתם העמידוהו היכא דאפשר ה"ג צדאורייתא היכא דאפשר י'א אפשר היכא דלא אפשר לצדוק לא אפשר דאם איתא דצדאורייתא אין חילוק בין אפשר ללא אפשר לא היה לחכמים לחוש ולגזור היכא דאפשר כיון שראו י' שום מקום שלא חשו כגון היכא דלא אפשר ומיהו היכא דחזקה מסכייעת למיעוט נראה דחייש ר"מ למיעוט מדאורייתא **י'** **י'** מדטסה גבי טינוק **י'** ועוד רואה להתיר צפרק כסיו הדס (חולין דף פו:) לשחוט אותו ואת בנו אחר שחיטת חרש שטות וקטן **י'** דאף על גב דאין רוב מעשיהן מקולקלין י"א וא"ת דצפרק הזהב (צ"מ דף נה:) גבי חמשה חומשין הן משמע דדמאי הוי מדרבנן אפילו לר"מ דקאמר עשו חיווק לצדיקים ולמה אינו טבל דאורייתא דסמוך מיעוט דאין מעשרים לחזקת טבל וי"ל דאין זה חזקה דלמלא כרבי אושעיא י' עבדה שהכניסה צמון (צרכות דף נב.) ועוד דאין להחזיק שום אדם ברשע צבציל מיעוט שאין מעשרין:
חננ

עין משפט ונר מצוה

א א מיי פ"ד מהלכות בכורות הלכה י טו"ש ע"י סימן שטו סעיף ז:

שיטה מקובצת

א) לו לישמעאל טעית ותיבת לר' נמחק: ב) אלא אמרו סימן: ג) ואני איני אומר כן: ד) לסבריה כגון שטינפה: ה) מה"ד ליבא בטינוף: ו) מכאן ולהלן חלכך: ז) תיבות אית ליה דזעירא נמחק: ח) דלא נקט שטינפה בת ששה אית ליה דזעירא ואדרבי ישמעאל: ט) חדשים שלמים ימי: י) הריון והריון בגיטטריא: יא) לטהר דברב: יב) לפעמים דבהמה צריך: יג) תיבת קא נמחק: יד) בכור שיתן לכהן דאיכא חזקה דעריפא: יה) להעבר הס"ד ותיבות מוקד תיבת שום נמחק: יו) מתעברות אסור עומדת עון למזבח מטעם רוב ומיהו יון למימר דלקולא לא: יז) שלא ליתנו לכהן: יח) דאיכא רוב דמתעברות כשנגיעות: יט) לא אסר מדאורייתא: פא) דאפשר לבדוק אפשר: פב) שיש מוקד תיבת שום נמחק: פג) מדאורייתא דמטטהר גבי חינוך ועוד דרצה להחיר: פד) מקולקלין אלמא חייש למעוטא מדאורייתא היכא דאיכא חזקה בהרה דבהמה בחייה בחזקת איסור עומדת ואם תאמר: פה) אושעיא עבר כהניסה במוך שלה ועוד: